

IERSON HENRIK.

1819 dec. 1.—1892 aug. 27.

Ierson Henrik, a Brit és Külföldi Unitárius Társulat nagydemű titkára f. év aug. 27-én, váratlanul elhunyt 73 éves korában. Lelkész volt 40 évig; a tanítói pályán működött 21 esztendeig. E két hivatás, mely a legszebbek közé tartozik, jogczimet ad arra, hogy az elhunyt neve megörökítkessék. Azt mondja a történelem, hogy a nagy, jó és szilárd jellemű egyéneknek rendesen kitűnő anyjak szokott lenni. Ierson is abban a szerencsében részesült, hogy egy derék és nemes szívű anya gondos nevelését élvezte, a ki iránt határtalan szeretettel és tisztelettel ragaszkodott mind végig. Apja szintén egy határozott és fedhetetlen jellemű férfi volt. Mindkettőnek szép tulajdonait örökölte. Már gyermekkorában kitűnt kiváló tehetsége; úgy hogy egy anglikán pap Oxfordban akarta neveltetni, ha megigéri, hogy anglikán pap lesz belőle. Azonban szülői, kik a baptista egyházhoz tartoztak, nem egyeztek belé. Tanulmányait az edinburgi egyetemen végezte bé, hol 1843-ban a Master of Arts — kitűnő fokozatot is megszerezte. Jóllehet kedvencz tárgyai voltak: a Latin-görög-mennyiségtan, Logika- és philosophia, de a predikálásra és tanításra is nagy hajlammal birt. E hajlammak engedve 25 éves korában baptista lelkész lett, s mint ilyen, nemcsak prédikált, hanem számos felolvasást is tartott. Később a Calvinistikus nézetekkel felhagyva, az unitárius hitfelekezetbe lépett át. 1857-ben Londonban a Szent-Pál temploma mellett levő Carteláne-Chapel-ben kezdte hirdetni az unitárius hitelveket. E helyről hallgatóival együtt *Islington* város-részbe ment, hol hivei egy templomot — Unity-Church — építettek számára, melyben 1874-ig volt lelki pásztor. Ekléziája mivel tagokból állott. Oda jártak a többek között: a tudós Sharpe, a jelenlegi híres államférfi, Chamberlain, Nettlefold, Lawrence stb. Ugyan-ebben az időben kezdette tanítani az angol és classicus nyelveket az University College-el kapcsolatos iskolában is. 1874-ben megvált az Unity-Churchtól, mely alkalommal hallgatói 3600 frt értékű ajándékkal

vettek búcsut szeretett lelkészöktől. 1852-ben nősült először, mely házasságból négy gyermek lett, kik közül egy meghalt. 1865-ben első felesége testvérét vette nőül, kitől egy leány gyermek született. Papi és tanári teendői mellett talált időt irodalmi munkásságra. Írt egyházi műveket, s a Daily News-nek rendes munkatársa volt. 1871-ben mint az angol unitáriusok küldöttje az amerikai unitáriusok nemzeti Conferenciáján vett részt. E sorok írója akkor, mint a Manchester New-College tagja, jelen volt azon az estélyen, melyet visszatértekor tiszteletére rendeztek, s most is jól emlékszik arra a lelkesedésre, a melylyel festette az amerikai életet, az ottani unitáriusok tevékenységét s szellemi fölényöket.

1875-ben a Brit és Külföldi Unitárius Társulat titkárnak választotta.

Ierson titkári állását jelesen töltötte be, úgy a hazai, mint a külföldi misszióban. Erről ékesen beszélnek a társulat évkönyvei.

1890-ben előhaladott kora mellett is részt vett a budapesti templom felszentelési ünnepélyén, s eljött az unitarismus ősfészkebe is — Kolozsvárra. Hogy minő benyomásokkal és kedves emlékekkel távozott el körünkből, azt az általa kiadott tudósításából olvasóink ismerik. „Mennyire örülök — mondá — hogy önöket is színről-szinre láthattam, mint az amerikai unitárius testvéreket. Mekkora előny lesz ezután reám nézve, mikor a hivatalos levelet írom Kolozsvárra és Bostonba.“ Csak az a sajnós, hogy tapasztalatait kevés ideig érvényesíthette. De ez alatt az idő alatt is éreztük igazi barátságát s bizalmát. Az utóbbi időben egészsége napról-napra gyengült, úgy, hogy kénytelen volt a titkárságról lemondani. Ez alkalomból az arczképét a *Társulat termébe* elhelyezték s méltó elismerés nyilvánult minden oldalról 17 évi odaadó, buzgó- és hasznos munkásságáért, melyet az Unitárius vallás érdekében kifejtett. Az E. K. Tanács is elismerő iratot küldött nyugalomba lépésekor. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. A gyászbeszédet Carpenter Estlin tanár tartotta. Emelkedett szellemű beszédében kiemelte a megboldogultnak szép erőnyeit: a *hűséget* és *kötelesség* teljesítést egész élete folyamában; az igazi meggyőződéstől való el nem térést s feddhetetlen jellemét.

A magyar unitáriusok consistoriuma a társulatnak jeles titkára elhunytá felett mély részvétét tolmácsolta.

KOVÁCS JÁNOS.

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

A „Kriza Album“ Kovács János szerkesztésében és kiadásában megjelent. Ezelőtt több évvel a kolozsvári unitárius főtanoda lelkes ifjúsága emlék-táblával jelölte meg a költő születésházát Nagy-Ajtán.

A nemzeti kegyelet fényes ünnepélyben nyilvánult. A Magyar Tud. Akademia, a Kisfaludy társaság, az Erdélyi Muzeum-egylet és más testületek üdvözlő irataikkal és képviselőik által vettek részt az ünnepélyen.

Az itt mondott beszédek vannak ez Albumba a hálás tiszteletből indított vő által összegyűjtve s azonkívül Kriza barátainak és tisztelőinek művei, melyek megelőzőleg és később íratnak. Az ország több kiváló írója irt az Albumba. És az egész gyűjteményből kedvesen elevenül meg az a rokonszenves kép, mely a Kriza Jánosé, a halhatatlan népköltőé.

Az ifjúság buzdulni fog az ő példáján, lelkesülést fog meríteni a költészet iránt s „régii fényénél gyujt uj szövétneket.“ Ismerői és tisztelői készséggel lépnek az emlékirókkal az ő vonzó egyénisége társaságába, s a Kriza-album náluk otthonra fog találni.

A dicséretes gonddal összeállított és beosztott csinos kiállítású könyv ára 1 frt. A kegyelet és szeretet munkája levén ez egész emlékkönyv, a jövedelem az ünnepélykor alapított „Kriza János alaphoz“ fog csatoltatni, melynek kamatai az ifjúság körében kitűzendő szépirodalmi pályázatokra fordittatnak. Az Album kapható Kovács János tanárnál Kolozsvárt s 1 frt 15 krért bérmentve küldetik.

A módszerről. Irta dr. Brassai Sámuel, a M. T. Akadémia tiszt. tagja. Második, javított kiadás. Kiadta Stein János, m. kir. egyetemi könyvkereskedése Kolozsvárt.

E könyvet vegyék meg a tanárok és mindazok, a kik tanítással foglalkoznak! Egy élő tanító-mestertől se tanultak többen hazánkban, mint a tanítás e legidősebb és e legnagyobb mesterétől és egytől se fognak a tanításra nézve többet tanulni, mint e ma is ifju szellemű bölcselőtől. Hány nemzedék szenved hátrányt a miatt, hogy a módszer hiányos vagy nem helyes, a melyen tanittatnak. Hány tanuló van, kiknél a magasabb osztályokban is alig találunk bár egy tiszta fogalmat! Elismerjük, hogy ez nem mindig a módszer számlájára irandó